Lietas arhīva Nr. CA-0977-23/10
ECLI:LV:RAT:2023:0530.C68282722.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2023. gada 30. maijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnešu apspriedes priekšsēdētājs tiesnesis Arnis Dundurs,
tiesneses Sandra Krūmiņa un Gunta Freimane,
rakstveida procesā izskatīja vienkāršotās procedūras civillietu maksātnespējīgās AS "PNB banka" prasībā pret */pers.A/* par naudas piedziņu sakarā ar maksātnespējīgās AS "PNB banka" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 15. novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 15. novembra spriedumu daļēji apmierināta maksātnespējīgās AS "PNB banka" prasība pret */pers.A/* par naudas piedziņu sakarā ar norēķinu kartes neatļauta kredīta lietošanu.

[1.1] Pirmās instances tiesa ar minēto spriedumu piedzinusi no */pers.A/* par labu maksātnespējīgai AS "PNB banka" pamatparādu 43,95 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 11,22 EUR par laiku no 2017. gada 20. oktobra līdz 2022. gada 20. janvārim, līgumsodu par neatļautā kredīta izmantošanu 4,40 EUR par laiku no 2016. gada 1. marta līdz 2016. gada 21. maijam un ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta juridiskās palīdzības samaksai 8,94 EUR, kopā 68,51 EUR.

[1.2] Noraidīta ir prasība daļā par likumisko nokavējuma procentu 0,16 EUR piedziņu un komisijas maksas 30 EUR piedziņu par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu.

[2] Noraidot prasību daļā par minētās komisijas maksas piedziņu, tiesa ir atsaukusies uz Augstākās tiesas 2018. gada 26. janvāra spriedumā Nr. SKC-40/2018 norādīto, ka, izšķirot strīdu sakarā ar pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgto līgumu, tiesa izvērtē šā līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus (sk. *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta vienpadsmito daļu*). Patērētāju tiesību aizsardzības likums noteic tiesai imperatīvu pienākumu *ex officio* izvērtēt līguma, kas noslēgts ar patērētāju, noteikumu atbilstību labticīguma prasībām un tos nepiemērot, ja šādi noteikumi ir netaisnīgi no patērētāju tiesību viedokļa, turklāt neatkarīgi no tā, vai patērētājs cēlis kādus konkrētus iebildumus.

[2.1] Pirmās instances tiesa šai sakarā ir atsaukusies uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 1. punktu, kurā par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi tādi, kas ir pretrunā ar šā likuma 5. pantu.

Minētā likuma 5. panta otrās daļas 5. punkts paredz, ka līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām.

[2.2] Tiesa secinājusi, ka par netaisnīgiem līguma noteikumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likums atzīst līguma noteikumus, kurus, pirmkārt, līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas un, otrkārt, līguma noteikumi patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām.

[2.3] Tiesa konstatējusi, ka prasījuma daļā, kas pamatota ar lietā pievienoto bankas cenrādi, prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja komisijas maksu apmērā par to, ka AS „PNB banka" ir pieņēmusi zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu bankai veikt ieturējumus no atbildētāja naudas līdzekļiem.

Banka arī lūgusi piedzīt no atbildētāja komisijas maksu apmērā par to, ka tā sniegusi atbildi zvērinātam tiesu izpildītājam uz tiesu izpildītāja bankai adresētu rīkojumu.

Tiesa bankas pienākumu pieņemt noteikto rīkojumu izpildei un sniegt rīkojuma devējam paziņojumu par izpildi ir saistījusi ar Kredītiestāžu likuma 66. panta trešās daļas, kā arī 66.[1] panta, 66.[2] panta prasībām.

Tiesa secinājusi, ka pušu līgumā ierakstītā līgumiskā saistība, ka atbildētājs ir iepazinies ar bankas pakalpojuma tarifiem, piekrīt tiem un atzīst tos par saistošiem daļā, kas attiecas uz atbildētāja pienākumu veikt samaksu par trešo personu bankai adresētu rīkojumu pieņemšanu un izpildi, nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5. panta otrās daļas 5. punkta izpratnē.

Trešo personu rīkojumi bankai, kurus kredītiestādei ir pienākums izpildīt, bankai ir jāveic uz likuma pamata.

[2.4] Apstāklis, ka 2015. gada 18. februāra līgumā un 2015. gada 11. decembrī, vienojoties par grozījumiem līgumā, atbildētājs ir apliecinājis, ka ir iepazinies ar bankas pakalpojumu tarifiem, piekrīt tiem un ir atzinis sev par saistošiem, nav apstiprinājums tam, ka noslēgtā līgumiskā saistība ir savstarpēji apspriesta, jo lietā iesniegtajā līgumā un vienošanās tekstā redzams, ka tie ir sastādīti uz tipveida līguma pamata, savukārt kredītiestādes cenrādis, kā tas ir izriet no līgumiem un lietā iesniegtās cenrāža izdrukas, ir nevis pušu savstarpēji pielīgtas pakalpojuma izmaksas, bet bankas interneta mājaslapā norādītās pakalpojumu izmaksas visiem bankas klientiem.

Tiesa atsaukusies uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta piekto daļu, kas nosaka, ka līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja tas sastādīts iepriekš un līdz ar to patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā noteikuma saturu; īpaši tas attiecas uz iepriekš sagatavotiem tipveida līgumiem.

Iepriekš minētajiem secinājumiem pievienojusies arī Rīgas apgabaltiesa 2022. gada 5. septembra lēmumā civillietā Nr. C68539221, atsakoties ierosināt apelācijas tiesvedību.

[3] Ievērojot Patērētāju tiesību aizsardzības likumu un iepriekš minētos apsvērumus, tiesa atzinusi, ka līgumu noteikumu daļā, kas paredz atbildētāja pienākumu maksāt komisijas maksu par tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu un atbildes sniegšanu, līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, līgumu noteikumi atbildētāju kā patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām, kas attiecīgi ir pamatu pieteiktā prasījuma par komisijas maksas 30 EUR piedziņu noraidīšanai, jo Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta vienpadsmitā daļa nosaka, ka strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Prasījums par komisijas maksas piedziņu pirmās instances tiesas vērtējumā ir noraidāms arī uz tā pamata, ka atbildētāja saistība par bankas cenrāža piemērošanu ir ietverta pušu divpusēji noslēgtajā līgumā un tā grozījumos par norēķinu karšu izsniegšanu un lietošanu, tādējādi cenrādis var tikt attiecināts tikai uz noslēgto līgumu.

Savukārt tiesu izpildītāja rīkojums par naudas līdzekļu ieturējumu, uz kuru banka ir sniegusi atbildi, ir pamatots ar atbildētājam piemērotā administratīvā soda piedziņu un tiesas vērtējumā līgumā ietvertās saistības banka nevarēja attiecināt uz tiesu izpildītāju bankai adresēto rīkojumu, jo tas neattiecas uz pušu noslēgto līgumu.

[4] Par Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 15. novembra spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi maksātnespējīgās AS "PNB banka" pārstāve, pārsūdzot to daļā, ar kuru noraidīta prasība par pamatparāda 30 EUR saistībā ar zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu uz to un likumisko nokavējuma procentu 0,16 EUR piedziņu.

[4.1] Attiecībā uz atbildētājam aprēķinātajiem likumiskajiem nokavējuma procentiem apelācijas sūdzībā norādīts, ka atbilstoši bankas Vispārējo darījuma noteikumu 7.4. punktam procenti par kredīta lietošanu tiek aprēķināti no dienas, kad tiek pārsniegts atbildētāja paša naudas līdzekļu atlikums kartes kontā, vadoties no faktiskā dienu skaita mēnesī un pieņemot, ka gadā ir 360 (trīs simti sešdesmit dienas).

Arī Kredītiestāžu likuma 70. pants (redakcijā, kas bija spēkā 2015. gada 18. februārī jeb līguma noslēgšanas datumā) noteikts, ka par procentu aprēķināšanas laikposmu tiek pieņemts izsniegtā kredīta vai noguldījuma kalendāro dienu skaits. Šo aprēķinu pamatā ir gads, kurā nosacīti ir 360 dienas.

Atbilstoši Civillikuma 3. panta noteikumiem katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies.

Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītājam bija tiesības aprēķināt atbildētājam likumiskos nokavējuma procentus par laika periodu no 2017. gada 20. oktobra līdz 2022. gada 20. janvārim, pieņemot, ka gadā ir 360, nevis 365 dienas, un tiesas veiktais likumisko nokavējuma procentu pārrēķins, ar kuru ir samazināta no atbildētāja piedzenamo likumisko nokavējuma procentu summa, ir nepareizs.

[4.2] Attiecībā uz komisijas maksas noraidīšanu apelācijas sūdzības iesniedzējs ir norādījis, ka no 2015. gada 18. februāra pušu noslēgtā līguma Nr. 7250202969 un tā 2015. gada 11. decembra grozījumiem var vienozīmīgi secināt, ka no šī līguma izrietošās tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju regulē prasītāja pakalpojuma tarifi, prasītāja "Vispārējie darījuma noteikumi" un konkrētā prasītāja pakalpojuma speciālie noteikumi (šajā gadījumā Norēķinu karšu un Norēķinu konta noteikumi), kas ir līguma neatņemama sastāvdaļa. Līguma un tā grozījumu punktā "Apliecinājums" arī ir norādīts, ka atbildētājs ar līgumu uzņemtās saistības apzinās pilnīgi un apņemas tās pildīt prasītāja Vispārējo darījumu noteiktajā kārtībā; atbildētājs ir iepazinies ar prasītāja pakalpojumu tarifiem, piekrīt tiem un atzīst par sev saistošiem. Atbildētājs, noslēdzot iepriekš minēto līgumu un tā grozījumus ar prasītāju, neapstrīdēja kāda konkrēta noteikuma tiesiskumu.

Prasītāja "Vispārējie darījuma noteikumi" (turpmāk – VDN), konkrētie pakalpojuma speciālie noteikumi un prasītāja pakalpojuma tarifi detalizēti regulē jebkuras tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju, sīki un konkrēti izklāstot visus noteikumus, kuri ir piemērojami konkrētajās tiesiskajās attiecībās starp pusēm.

No iepriekš minētā var secināt, ka nav pamata uzskatīt, ka starp prasītāju un atbildētāju noslēgto līgumu noteikumi nav bijuši apspriesti, kā arī tie nostāda atbildētāju neizdevīgā stāvoklī, tādēļ, ka starp pusēm noslēgtie līgumi ir tipveida, jo atbildētājam, noslēdzot līgumu, bija pienākums iepazīties ar visiem iepriekš minētajiem noteikumiem un tarifiem, un viņam bija arī tiesības pret kādiem konkrētiem noteikumiem iebilst.

Nepareizs ir arī pirmās instances tiesas viedoklis, ka pušu līgumiskā saistība ir pretrunā ar labticīguma prasībām, jo atbildētājam ir jāveic samaksa nevis par viņam sniegtu pakalpojumu, bet par trešo personu rīkojumiem prasītājam, kurus prasītājam kā kredītiestādei ir pienākums izpildīt uz likuma pamata.

Prasītāja VDN 2.1. punktā ir noteikts, ka VDN tiek piemēroti jebkurām tiesiskajām attiecībām starp prasītāju un atbildētāju. VDN 2.2. punktā ir noteikts, ka papildu VDN tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju, kas saistītas ar pakalpojumu sniegšanu, regulē piemērojamie normatīvie akti, attiecīgie pakalpojuma noteikumi, pakalpojuma līgumi un tarifi. Saskaņā ar VDN 1.41. punktu tarifi ir sistematizēts pakalpojumu komisijas maksu un citu maksājumu apkopojums, saskaņā ar kuru prasītājs ietur komisijas maksas un citus ar pakalpojumiem saistītus maksājumus, aprēķina, izmaksā vai ietur procentus. Tarifi ir neatņemama VDN, pakalpojumu noteikumu un pakalpojumu līguma sastāvdaļa.

VDN 5.1. punktā ir noteikts, ka komisijas maksas, prasītājam maksājamie procenti un ar prasītāja sniegtajiem pakalpojumiem saistītās citas maksas ir noteiktas tarifos, attiecīgajos pakalpojuma līgumos un/vai pušu starpā noslēgtā atsevišķā vienošanās par komisijas maksas apmēru un maksāšanas kārtību. Saskaņā ar VDN 5.2. punktu atbildētājs ar tarifiem var iepazīties prasītāja klientu apkalpošanas vietās un/vai prasītāja mājaslapā internetā.

Prasītājs norāda, ka tarifos tiek norādītas komisijas maksas, kas tiek piemērotas tā klientiem (šajā gadījumā – atbildētājam) par konkrētu pakalpojumu izmantošanu.

Saskaņā ar Norēķinu konta noteikumu 3.1. punktu prasītājs atvēra atbildētājam norēķinu kontu, pamatojoties uz līgumu. Šo pašu noteikumu 3.3. punktā ir noteikts, ka par norēķinu konta atvēršanu, apkalpošanu un slēgšanu, kā arī par citiem ar norēķinu konta atvēršanu, apkalpošanu un slēgšanu saistītiem pakalpojumiem un norēķinu kontā veiktajām operācijām/darījumiem prasītājs atbildētājam piemēro komisijas maksu, kas noteikta tarifos.

Prasītāja Citu pakalpojumu tarifi nosaka, ka par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma par naudas līdzekļu apķīlāšanu pieņemšanu izpildei atbildētājam tiek piemērota komisijas maksa 10 EUR (desmit eiro), taču par atbildes sniegšanu uz zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu tiek piemērota komisijas maksa 20 EUR (divdesmit eiro).

Zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumi ir adresēti prasītājam un tie uzliek pienākumu veikt prasītājam papildu darbības savā sistēmā, kas saistītas tieši ar atbildētāja datu apstrādi, t. i., veikt atbildētāja norēķinu konta pārbaudi un nepārtrauktu turpmāku apsekošanu, lai izpildītu rīkojumos noteikto. Arī lai sniegtu atbildi uz zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu, prasītājam ir nepieciešams veikt nestandarta darbības atbildētāja norēķinu kontā. Tā kā tās ir papildu darbības, kas prasītājam ir veicamas saistībā ar atbildētāja norēķinu konta apkalpošanu, tad saskaņā ar VDN un iepriekš minētajiem prasītāja pakalpojuma speciālajiem noteikumiem prasītājam ir tiesības par šādu darbību veikšanu ieturēt no atbildētāja komisijas maksas atbilstoši prasītāja tarifiem.

Kaut arī prasītājam nav tiesību atteikt pieņemt zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumus un prasītāja pienākums ir informēt zvērinātu tiesu izpildītāju par rīkojuma izpildi, tomēr neviena likuma norma neaizliedz prasītājam par šo darbību veikšanu (pakalpojumu sniegšanu) piemērot atbildētājam komisijas maksas, jo sevišķi ņemot vērā apstākli, ka atbildētājs par šādu komisijas maksu piemērošanu bija pienācīgi informēts.

Atbilstoši VDN 2.12. punkta noteikumiem gadījumā, ja atbildētājs nepiekrīt prasītāja izsludinātajiem grozījumiem VDN, pakalpojuma noteikumos vai tarifos, līdz to spēkā stāšanās brīdim ir tiesības atkāpties no visiem līdzēju starpā noslēgtajiem līgumiem, kurus skar izsludinātie grozījumi, izpildot visas no šiem līgumiem izrietošās saistības. Ja atbildētājs neizmanto šajā VDN punktā noteiktās tiesības, uzskatāms, ka atbildētājs ir piekritis grozījumiem, t. sk. tarifos. Šajā sakarā prasītājs norāda, ka atbildētājs nav iebildis pret pakalpojuma tarifiem un/vai to grozījumiem.

Atbildētājam tika piemērota komisijas maksas par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu izpildei un atbildes sniegšanu uz to, pamatojoties

uz prasītāja Citu pakalpojumu tarifiem. Prasītāja Citu pakalpojumu tarifi nenosaka, ka komisijas maksa par konkrētā pakalpojuma saņemšanu atbildētājam būtu piemērojama tikai gadījumā, ja konkrētais zvērināta tiesu izpildītāja rīkojums būtu saistīts ar saistību, kas izriet no starp pusēm noslēgtā līguma, piespiedu izpildi.

Apstāklis, ka prasītāja izpildei pieņemtais zvērināta tiesu izpildītāja rīkojums un uz to sniegtā atbilde ir pamatots ar atbildētājam piemērotā administratīvā soda piedziņu, nav vērā ņemams, jo, neskatoties uz šī rīkojuma saturu un pamatojumu, prasītājs, to pieņemot izpildei un sniedzot uz to atbildi, ir veicis papildu darbības, kas ir saistītas ar atbildētāja norēķinu konta apkalpošanu, par ko atbildētājam ir piemērojamas komisijas maksas.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195., 440.[1], 440.[2], 440.[3], 440.[4] pantu, prasītājs lūdzis tiesu apmierināt prasītāja prasību pret atbildētāju pilnā apmērā.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājas apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un prasība apmierināma daļēji šādu apsvērumu dēļ.

[5.1] Civillietu tiesas kolēģija kopumā atzīst par pamatotu pirmās instances tiesas atzinumu, ka atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādītais, ka viņš nav slēdzis darījumus ar prasītāju, nevar būt pamats prasības noraidīšanai, jo atbildētājs nav cēlis pretprasību par noslēgtā darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, kurā tiktu vērtēts, vai uz noslēgtā līguma un vienošanās ir atbildētāja paraksti.

Ņemot vērā, ka prasītāja prasībai ir pievienojusi 2015. gada 18. februāra līgumu un 2015. gada 11. decembra vienošanos, kas satur atbildētāja personas apliecības datus un pašrocīgus parakstus, pirmās instances tiesai nav bijis pamats apšaubīt pušu starpā pastāvošās tiesiskās attiecības spēkā esamību.

[5.2] Civillietu tiesas kolēģija gan šeit piebilst, ka atbildētājam, ceļot ierunu par darījuma neesību sakarā ar viņa nepiedalīšanos tajā, nav obligāti jāceļ lietā pretprasība, bet viņam ir jāpierāda tas, ka paraksti uz iepriekš minētajiem aktiem nav viņa.

Tajā vietā, lai saviem 2022. gada 30. oktobra iebildumiem (*74. l. l.*) pretī iesniegtu pierādījumus, kas pamato apstākli, ka 2015. gada 18. februāra līgumu un 2015. gada 11. decembra vienošanos atbildētājs nav parakstījis jeb attiecīgos apstākļos šos aktus arī nevarēja parakstīt, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka atbildētājs spriedumu nav pārsūdzējis un arī apelācijas instances tiesai lūgumus šai sakarā nav pieteicis.

[6] Šādos apstākļos Kolēģijai nav pamata pārvērtēt apstākli, vai atbildētājs ir slēdzis iepriekš minētos darījumus un saņēmis norēķinu karti.

No lietas materiāliem pievienotā klienta kartes konta izraksta par laika periodu no 2015. gada 18. februāra līdz 2022. gada 20. janvārim izriet, ka atbildētājs ir izmantojis un bankai nav atmaksājis 43,95 EUR.

[6.1] Prasības pieteikumā lūgts piedzīt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus 11,38 EUR, kas aprēķināti par laika periodu no 2017. gada 20. oktobra līdz 2022. gada 20. janvārim.

Konstatējot, ka atbildētājs nav atmaksājis saņemto aizdevumu un līgumā pielīdzis maksāt līgumsodu no likmes 44% gadā par neatļautā kredīta izmantošanu, pirmās instances tiesa atzinusi, ka no atbildētāja ir piedzenams līgumsods 4,40 EUR, kas aprēķināts par laika periodu no 2016. gada 1. marta līdz 2016. gada 21. maijam un nepārsniedz 10 % no pamatparāda summas.

Savukārt, attiecībā uz likumiskajiem nokavējuma procentiem 11,38 EUR, ko prasītājs aprēķinājis par laika periodu no 2017. gada 20. oktobra līdz 2022. gada 20. janvārim, pirmās instances tiesa secinājusi, ka likumisko nokavējumu procentu apmērs sastāda 11,22 EUR un tiek aprēķināts pēc formulas 43,95 EUR x 6/100/365 x 1553 nokavējuma dienas.

[6.2] Civillietu tiesas kolēģija secina, ka izmaiņas prasītāja aprēķinātajā nokavējuma procentu summā 11,38 EUR un tiesas piespriestajā – 11,22 EUR – pamatotas ar prasītāja un tiesas atšķirīgo redzējumu, cik gadā ir dienu.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka Kredītiestāžu likuma 70. pants (redakcijā, kas bija spēkā 2015. gada 18. februārī jeb līguma noslēgšanas datumā) ir noteikts, ka par procentu aprēķināšanas laikposmu tiek pieņemts izsniegtā kredīta vai noguldījuma kalendāro dienu skaits, kas gada gadījumā tiek noteikts 360 dienas.

Civillietu tiesas kolēģija pārliecinās, ka minētajā likuma redakcijā 70. pants ir izslēgts ar 2015. gada 7. maija likumu, kas stājās spēkā 2015. gada 3. jūnijā, līdz ar to pareizs ir tiesas noteiktais aprēķins, jo prasītāja Vispārējo darījuma noteikumu 7.4. punkts attiecībā uz 360 dienām gadā nav pamatots ar likumu un neatbilst arī faktiskajiem apstākļiem.

[7] Kas attiecas uz komisijas naudas piedziņu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst apelācijas sūdzības argumentus par pamatotiem.

Pirmās instances tiesa ir atsaukusies uz Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 5. septembra lēmumu civillietā Nr. C68539221, atsakot līdzīgā lietā ierosināt apelācijas tiesvedību.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka tiesu prakse jautājumos par komisijas maksas piedziņu atšķiras, tai skaitā vienā tiesā, tomēr vienlaikus lēmums par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību vēl nav judikatūra.

Konkrētajā gadījumā secināms, un šai ziņā jāpiekrīt apelācijas sūdzības argumentiem, ka neviena likuma norma neaizliedz prasītājam par šo darbību veikšanu (pakalpojumu sniegšanu) piemērot atbildētājam komisijas maksas.

Prasītājs izsniedz atbildētājam norēķinu karti, bet atbildētājs, kā tas redzams apliecinājuma līgumā (*12. l. l.*), ir iepazinies ar Bankas pakalpojumu tarifiem, piekrīt tiem un atzīst par sev (pārstāvamajam) par saistošiem.

Kā procentu likmes, tā arī attiecīgie pakalpojumu veidi un tarifi (*29., 30. l. l.*) viņam ir pieejami, un konkrētajā civiltiesiskajā attiecībā Civillietu tiesas kolēģija nesaskata netaisnīgus līguma noteikumus, jo nav strīda, ka tiesu izpildītāja rīkojuma izpilde tieši saistās ar atbildētāja personu un uzliek prasītājam veikt papildu darbības, kas citā gadījumā nebūtu jāveic, ja norēķinu karti atbildētājam neizsniegtu un naudas līdzekļu limitu nepiešķirtu.

Nav nozīmes tam, ka trešo personu rīkojuma izpilde nav līguma priekšmets. Tie ir ar līgumu uzņemtie blakus noteikumi, proti, uzlikums attiecīga notikuma iestāšanās gadījumā.

Saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 60. panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija spēkā patēriņa kredīta līguma noslēgšanas brīdī) kredītiestādes un klienta attiecības regulē likumi un noslēgtie līgumi. Savukārt atbilstoši Civillikuma 1587. pantam tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Saskaņā ar Norēķinu konta noteikumu 3.1. punktu prasītājs ir atvēris atbildētājam norēķinu kontu, pamatojoties uz līgumu. Šo pašu noteikumu 3.3. punktā ir noteikts, ka par norēķinu konta atvēršanu, apkalpošanu un slēgšanu, kā arī par citiem ar norēķinu konta atvēršanu, apkalpošanu un slēgšanu saistītiem pakalpojumiem un norēķinu kontā veiktajām operācijām/darījumiem prasītājs atbildētājam piemēro komisijas maksu, kas noteikta tarifos.

Prasītāja Citu pakalpojumu tarifi nosaka, ka par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma par naudas līdzekļu apķīlāšanu pieņemšanu izpildei atbildētājam tiek piemērota komisijas maksa 10 EUR, taču par atbildes sniegšanu uz zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu tiek piemērota komisijas maksa 20 EUR.

Kā jau minēts iepriekš, pirmās instances tiesas konstatētie fakti, kas saistīti ar patēriņa kredīta līguma noslēgšanu, aizdevuma izsniegšanu

atbildētājam, norēķinu konta atvēršanu un līguma neizpildi no atbildētāja puses nav apstrīdēti, apelācijas sūdzību viņš nav iesniedzis, un arī lūgumus vai iebildumus apelācijas tiesai nav izteicis.

Neveicot minēto apstākļu otrreizēju pārvērtēšanu, Kolēģija atzīst, ka atbildētājam ir saistoši arī norēķinu konta noteikumi, kuru 3.3. punktā noteikts, ka par norēķinu konta atvēršanu, apkalpošanu un slēgšanu, kā arī par citiem ar norēķinu konta atvēršanu, apkalpošanu un slēgšanu saistītiem pakalpojumiem un norēķinu kontā veiktajām operācijām/darījumiem prasītāja atbildētājam piemēro komisijas maksu, kas noteikta tarifos.

Turklāt, ņemot vērā starp prasītāju un atbildētāju pastāvošo tiesisko attiecību noregulējumu, pēc dzīvē gūtiem novērojumiem kredītiestāžu komisijas maksas cenrāži ir klientam (publiski) pieejami, un brīdī, kad klients izvēlas saņemt konkrētas bankas pakalpojumu, viņš var ar tiem iepazīties (kā arī ar cenrāžu grozījumiem).

[8] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir nepareizi izvērtējusi lietas apstākļus un taisījusi nepamatotu spriedumu daļā par prasības noraidīšanu daļā par komisijas maksas parāda piedziņu 30 EUR. Attiecībā pret apelācijas kārtībā izskatāmo jautājumu par nokavējumu procentu noteikšanu pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots.

[9] Kā jau minēts iepriekš, spriedums daļā par pamatparāda 43,95 EUR un līgumsoda 4,40 EUR piedziņu ir stājies spēkā.

[9.1] Ņemot vērā, ka spriedums daļā par likumisko procentu piedziņu ir pārsūdzēts un nav stājies spēkā, savukārt daļā par komisijas maksu apelācijas instances tiesa taisa pretēju spriedumu un nolemj to piedzīt no atbildētāja 30 EUR, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pārrēķināmi ir arī tiesāšanās izdevumi, jo šai daļā spriedums nevar stāties spēkā līdz apelācijas instances tiesa ar savu spriedumu nav noteikusi galīgo piedzenamās prasības summas apmēru.

[9.2] Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka pēc pirmās instances tiesas sprieduma, kas daļēji stājies spēkā, un šā apelācijas instances tiesas sprieduma prasības summa šajā lietā ir apmierināta (43,95 + 11,22 + 4,40 + 30) 89,55 EUR apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta "a" apakšpunktam ar lietas vešanu saistītie izdevumi nosakāmi (30 % no 89,55) 26,87 EUR.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 40. panta pirmo daļu, 42. panta pirmo daļu un Ministru kabineta 2022. gada 11. janvāra noteikumu Nr. 20 „Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" 5. un 14. punktu no atbildētāja par labu valstij ir piedzenama valsts nodeva, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta "a" apakšpunktu ir 70 EUR, un papildu tam faktiskie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 9 EUR.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430. un 432. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

prasību pārsūdzētajā daļā apmierināt daļēji.

Piedzīt no */pers.A/*, personas kods /personas kods/, par labu maksātnespējīgai AS „PNB banka", reģistrācijas Nr.40003072918, komisijas maksu 30 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 11,22 EUR par laiku no 2017. gada 20. oktobra līdz 2022. gada 20. janvārim, ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta juridiskās palīdzības samaksai 26,87 EUR, kopā 68,09 EUR (sešdesmit astoņi *euro* un 9 centi), nosakot, ka tie iemaksājami maksātnespējīgās AS „PNB banka", reģistrācijas numurs 40003072918, kontā Nr. LV26BLIB1001005254001, AS "Baltic International Bank".

Noraidīt prasību daļā par likumisko nokavējuma procentu 0,16 EUR piedziņu.

Noteikt maksātnespējīgajai AS „PNB banka", reģistrācijas Nr.40003072918, tiesības saņemt no */pers.A/*, personas kods /personas kods/, par laiku pēc sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) likumiskos procentus 6 % (seši procenti) gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, procentu pieaugumam apstājoties, kad vēl nesamaksāto procentu summa sasniegusi visas ar spriedumu piedzītās summas lielumu.

Piedzīt no */pers.A/*, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 70 EUR (septiņdesmit *euro*), kas iemaksājama valsts kases kontā Nr. LV55TREL1060190911200, saņēmējs: Valsts kase, BIC kods TRELLV22. Maksājumu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesas tiesas kancelejā Brīvības bulvārī 34, Rīgā, vai nosūtams uz tiesas elektroniskā pasta adresi: riga.apgabals@tiesas.lv, lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde.

Piedzīt no */pers.A/*, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9 EUR (deviņi *euro*), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr. LV51TREL2190458019000, saņēmējs Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, saņēmēja banka Valsts kase, BIC kods TRELLV22. Maksājumu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesas tiesas kancelejā Brīvības bulvārī 34, Rīgā, vai nosūtams uz tiesas elektroniskā pasta adresi: riga.apgabals@tiesas.lv, lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde.

Noteikt sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas, nosakot, ka sprieduma labprātīgas izpildes gadījumā samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā 2023. gada 30. maijā.

Tiesnesis A. Dundurs

Tiesnese S. Krūmiņa

Tiesnese G. Freimane